

Developed by
Elections and Civil Society Division

within the framework of the project "Promoting civil participation in democratic decision-making in Ukraine"

Кращі практики

молодіжної участі та шкільного громадського бюджету

Civil Participation
Be the Change

The Council of Europe Project
Promoting Civil Participation in Democratic Decision-Making in Ukraine

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Головні редактори:

Олексій Коваленко :

національний експерт Ради Європи,
лідер ГС "Київська громадська платформа",
Голова ГО "Форум розвитку громадянського суспільства".
E-mail: akconua@gmail.com

Володимир Кебало :

керівник проекту Ради Європи: громадська участь
E-mail: Volodymyr.KEBALO@coe.int

Заступниця головного редактора -

Ауріка Івашко : консультантка проекту Ради Європи:
громадська участь, експертка ГС "Київська громадська платформа"
E-mail: zav.aurika@gmail.com

Помічник редакторка -

Андрій Хрутьба : консультант проекту Ради Європи:
громадська участь, експерт ГС "Київська громадська платформа"
E-mail: akulenko.masha@gmail.com

Редакторка -

Дарина Соколова : асистентка проекту
Ради Європи: громадська участь.

Дизайн-верстка - **Антон Осьмак** : Голова ГО "Мій Відродний",
член Громадської ради при Солом'янській районній
в місті Києві державній адміністрації,
член Національної Спілки Журналістів України.
E-mail: osman@ex.ua

Видано у рамках впровадження проекту Ради Європи «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні». Погляди, викладені у брошури, належать авторам і не обов'язково відображають позицію Ради Європи. Усі права захищені. Заява про дозвіл: жодна частина цієї публікації не може бути відтворена у будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включаючи фотокопіювання, запис або будь-який інший спосіб зберігання і пошуку інформації, без письмового дозволу Офісу Ради Європи в Україні. Запити на отримання дозволу, будь ласка, надсилайте до: Відділ громадянського суспільства. Департамент демократичного врядування. Генеральний директорат з питань демократії Ради Європи www.coe.int/civil-society

Проект
«Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні»
e-mail: Volodymyr.KEBALO@coe.int

(c) Офіс Ради Європи в Україні. 2020.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Володимир КЕБАЛО,
*керівник проекту Ради Європи
«Сприяння участі громадян
у демократичному процесі
прийняття рішень в Україні»*

У даному виданні ми зібрали молодих людей – новаторів та практиків, які змінюють свої громади, свої міста і свою країну. Наша мета – підвищення якості життя, зміцнення демократії та верховенства права. Влада повинна створювати сприятливе середовище та механізми для залучення молоді до процесу прийняття рішень.

«Мені надзвичайно приємно, що ми маємо таку кількість активної молоді, яка хоче змінювати і змінюватись. Я більш, ніж переконаний, що думки і потенціал цих молодих людей є більш прогресивними, ніж ми вважаємо. Бажаю всім успіху, нових ідей і можливостей!»

Олександр БІЛЕНЬКИЙ,

*автор та ініціатор Шкільного громадського бюджету
Полтавської області, голова обласної ради:*

«Шкільний громадський бюджет - це ефективний інструмент залучення молоді Полтавщини до формування місцевих бюджетів. Я щасливий від того, що цей інструмент знайшов відгук в учнівській молоді. Ми сподіваємось, що і на наступний рік, і ради інших каденцій будуть підтримувати такі громадські ініціативи. Віра в те, що людина зможе змінити бюджет сама, за рахунок ініціативи у своїй громаді - це пряма демократія у дії. Тому ми всіляко будемо підтримувати прагнення людей змінити своє життя на краще у тих населених пунктах, де вони проживають».

ЗМІСТ

СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ 7

КРАЩІ ПРАКТИКИ

«MODERN KITCHEN» В ШКОЛІ 8

Дитячий пізнавально-розвивальний комплекс
«ВЕСЕЛА ГАЛАКТИКА» 9

«RECYCLE» 10

ШКОЛА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ 11

«OPEN-AIR ZONE» 12

НОП – GO! Новий освітній простір – своїми руками 13

Спортивно-патріотичні змагання «КУБОК ШУХЕВИЧА» 14

ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКИМ ПОЛІТВ'ЯЗНЯМ 15

«Я -АКТИВНИЙ ГРОМАДЯНИН!» 16

МОЛОДІЖНИЙ БАНК ІНІЦІАТИВ 17

СТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ДИСКОТЕКИ У КРОЛЕВЦІ 18

СОКАЛЬ. ПО ТОЙ БІК СЬОГОДЕННЯ 19

САМІТ ПРОАКТИВНОЇ МОЛОДІ 20

ПОДАРУЙ СВІТЛО! 21

ДЕБАТНИЙ КЛУБ 22

ЛОКАЛЬНА ШКОЛА УСПІХУ 23

КРАЩІ ПРАКТИКИ МОЛОДІЖНОЇ УЧАСТІ ТА ШКІЛЬНОГО ГРОМАДСЬКОГО БЮДЖЕТУ

ПРОВТИК.....	24
ЗНАЙОМТЕСЬ #ЦЕПРОЄКТ.....	25
ПРИДБАННЯ VR-ОКУЛЯРІВ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ, НАПОВНЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ УРОКІВ В ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ №10 ІМ. В.Г. КОРОЛЕНКА ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.....	26
WORLD CLEANUP DAY.....	27
ДОБРОДВІЖ.....	28
ЗНАТИ, ЩОБ ВИЖИТИ! ЗНАТИ, ЩОБ ВРЯТУВАТИ!.....	29
Арт-простір учнівського врядування «ACTIVE SCHOOL».....	30
«COMFORT FOR EVERYONE».....	31
АМЕРИКАНСЬКИЙ КЛАС - ШАНС ДЛЯ КОЖНОГО МЕШКАНЦЯ ЗІНЬКОВА.....	32
СТВОРЕННЯ «ЗЕЛЕНОГО КЛАСУ» на території Гадяцького ліцею І-ІІІ ступенів № 4 ім. Лесі Українки Гадяцької міської ради Полтавської області.....	33
Створення шкільного радіовузла як інформаційного центру школи «ГОЛОС ЛІЦЕЮ».....	34
«ШАХОВИЙ БЛІЦ ДЛЯ МОЛОДІ» на подвір'ї опорного закладу «Решетилівський ліцей імені І.Л. Олійника Решетилівської міської ради».....	35

----- РЕКОМЕНДАЦІЇ -----

ПРИНЦИПИ КОМАНДОУТВОРЕННЯ.....	36
ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТІВ.....	37
ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ПРО УЧАСТЬ МОЛОДІ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ.....	39

СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ

Стандарти Ради Європи у сфері громадської участі закріплюють право кожного громадянина та кожної громадянки, неурядових організацій і громадянського суспільства в цілому брати участь та впливати на процес ухвалення рішень. Держави-члени Ради Європи, зокрема й Україна, взяли на себе зобов'язання забезпечити реальний вплив громадської участі на процес ухвалення рішень через імплементацію стандартів Ради Європи. Громадська участь є ключовим елементом відкритого та доброго врядування і дозволяє голосу кожної жінки та кожного чоловіка різного віку та з різних соціальних груп бути не тільки почутим, а й врахованим. Рада Європи рекомендує розвивати школи як важливий спільний майданчик демократичного навчального процесу й участі молоді у прийнятті рішень заради формування проактивного, свідомого українця, який вміє і може впливати на прийняття рішень задля розвитку своєї громади.

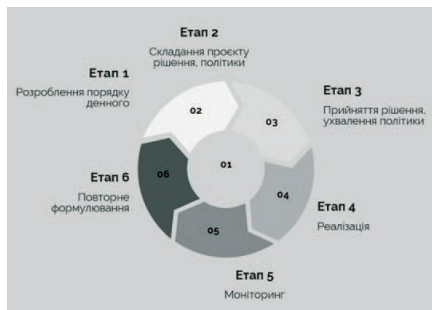
Отже, кожна активна молода людина повинна знати і вміти використовувати на практиці стандарти Ради Європи, що наголошують і закріплюють основні принципи громадської участі, зокрема дітей та молоді у процесах прийняття рішень:

- забезпечити, щоб усі діти та молодь могли користуватися своїм правом бути почутими (Європейська конвенція з прав людини);
- визнати потенціал дітей та молоді для сталого розвитку місцевих громад, і підкреслити роль, яку вони можуть відігра-

вати (Переглянута Європейська хартія участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні);

- розвивати школу як важливу громадську арену для участі школярів/ок та учнів/учениць у демократичних моделях управління (Інструментарій Ради Європи для впровадження шкільного громадського бюджету);
- сприяти на муніципальному рівні ініціативам та механізмам;
- заохочувати до інновації й експериментів та залучати громаду до процесів прийняття рішень якомога більше (Кодекс кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішень);
- забезпечити права людини, культурне різноманіття та соціальну згуртованість;
- гарантувати недискримінацію та інклюзивність (Рекомендації Ради Європи щодо забезпечення повної інклюзії дітей і молодих людей з обмеженими можливостями в суспільство).

Цикл прийняття рішень

«MODERN KITCHEN» В ШКОЛІ

лідерка проєкту **Рибчанівська Кароліна**,
с. Староаврамівка Хорольського району

У шкільній їдальні (Староаврамівській ЗОШ I-III ступенів) харчується понад 80 дітей, але, на жаль, вони не мають комфортних умов для харчування.

Мета проєкту: покращити умови прийому їжі для дітей. Зробити крок до сучасної школи або "школи мрії".

Проєкт створений для учнівського та педагогічного колективів Староаврамівської ЗОШ I-III ступенів.

"В першу чергу, як результат, ми хочемо бачити щасливих дітей, які будуть із задоволенням відвідувати їдальню. Друга ціль - модернізованість. Гарні столи, банкетки, нові сушарки та зміни в харчоблоці, які принесуть економію часу та кращий рівень подачі страв. Отже, завдяки проєкту "Modern kitchen" поліпшуються умови перебування учнів в школі та відбудеться наближення до "школи мрії", - зазначила Кароліна.

Проєкт на стадії реалізації.

Дитячий пізнавально-розвивальний комплекс **ВЕСЕЛА ГАЛАКТИКА**

автор **Костюк Ольга**,
с. Вовчик, Лубенський район

Проект передбачає облаштування простору для ігор та забав у шкільному коридорі, щоб дітям було цікавіше провести перерву в коридорі, ніж в телефоні.

Мета проекту: створення яскравого, сучасного власного простору для організації дозвілля сільських дітей молодшого шкільного та дошкільного віку у приміщенні школи.

Проект розрахований для учнів 1-6 класів, дітей дошкільного віку, вчителів, дітей з особливими потребами - приблизно 120 осіб.

Очікувані результати проекту:

- у фойє шкільного коридору буде облаштовано яскравий, сучасний власний простір для ігор та забав.

- організовано куточок проведення активного дозвілля молодших школярів на перервах.
- створено острівки для невимушеного спілкування учнів початкової ланки з однолітками, старшокласниками, учителями, батьками.
- започатковано шкільну платформу «Кросбукінг» для пізнавальних відкриттів.
- поліпшено благоустрій опорного закладу.

“Переймаючи досвід шкіл у мегаполісах, хочеться, щоб і наші дітки мали можливість цікаво та яскраво проводити своє дозвілля, маючи власний дитячий простір”, - зазначила лідерка проекту Ольга Костюк.

RECYCLE

авторка проекту **Линник Дарина Олегівна**
Ватутінський ліцей №2, м. Ватутіне

Проект передбачає встановлення паперових боксів для сортування використаного паперу, який здається в спеціалізовані пункти прийому, а виручені кошти підуть на розвиток школи.

Цілі проекту:

- Навчити школярів правильному поводженню з відходами;
- Зберегти дерева;
- Направити виручені кошти на розвиток школи.
- Проект підтримує декілька цілей сталого розвитку.

В ході реалізації встановлено 60 боксів у 4-х школах, 2-х дитячих садках та 4-х держав-

них установах; та проведено інформаційну кампанію серед учнів впродовж навчального року.

Результатом реалізованого проекту є:

- 300 кг макулатури від школи;
- зацікавленість учнів в екологічних питаннях;
- отримання коштів для покращення навчального середовища.

“Моя порада: Беріть участь у будь-яких проєктах неформальної освіти! Бо це завжди нові знання, знайомства, перспективи і поштовх до дій”, - авторка проєкту Дарина Линник.

ШКОЛА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ

авторка **Костюк Вікторія**, голова молодіжної ради Смизької громади, голова ГО Агенція розвитку громад "Інтонанція ЗМІН", смт Смига, Рівненська область.

Головна проблема нашої громади - відсутність у підростаючого покоління елементарних знань та навичок в сфері роботи з фінансами і, як наслідок, зростання ризиків невинуватених витрат.

Мета проекту: підвищення рівня фінансової грамотності та економічної самосвідомості серед молодого покоління мешканців селища та сільських населених пунктів Смизької громади.

Етапи реалізації:

1. Розроблено інформаційний бюлетень «Фінансово грамотна сім'я» для розповсюдження серед жителів.
2. Випуск листівок-реклам фотоконкурсу-запрошення на «Школу фінансової грамотності», для розповсюдження серед жителів.
3. Проведено конкурс фотографій, спрямований на підвищення фінансової самосвідомості та виявлення потенційних і наявних проблем у сфері Фінансової культури, на тему «Мама! Ну купи! Купи! Купи!».
4. Проведено Курс занять для дітей та молоді 14-17 років «Школа Фінансової грамотності».
5. Відкрито Клуб фінансової грамотності на базі молодіжної ради Смизької ОТГ.
6. Закуплено симуляційні ігри-тренажери для кожного закладу освіти.

Результатами проекту є:

1. Реалізовано інноваційну програму по приверненню уваги до проблем ефективного використання ресурсів, в тому числі грошей у Смизькій ОТГ.

2. Встановлення якісно нових ділових стосунків «місцева влада – громадська організація – шкільна молодь».
3. Зростання фінансової грамотності та підвищення мотивації діяти фінансово уміло у 130 учнів, які безпосередньо взяли участь у проекті.
4. Привернення уваги широких верств громадськості до наявних економічних проблем у громаді – охоплено близько 2000 жителів через поширення інформаційного бюлетеня.
5. Зріс індекс підвищення активності молоді у діяльності громадських організацій.
6. Підписано меморандум про співпрацю з Академією фінансової грамотності у м. Рівне щодо реалізації спільних проєктів.

«Успіх нашого проєкту залежав від трьох речей: КОНТРОЛЮ – це відчуття, що ми керуємо власним життям, впливаємо на свою долю; ЦІННОСТЕЙ – це важливі речі, до яких нам хочеться докладати зусиль, щось краще, варте наших прагнень; ДРУЖНЬОГО ПЛЕЧА – спільнота людей, до якої ми належимо, яка поділяє наші цінності, намагається досягнути таких самих цілей, як і ми!» - зазначила Вікторія.

OPEN-AIR ZONE

авторка проєкту **Дар'я Заборовець**, учениця «Полтавського міського багатопрофільного ліцею №1 імені І.П. Котляревського», місто Полтава.

У цьому ліцеї зовсім немає місць для відпочинку та проведення уроків на відкритому повітрі, хоча на території існує занедбаний старий майданчик, яким небезпечно користуватись.

Мета проєкту: створити зону для відпочинку та проведення уроків на свіжому повітрі, що допоможе учням гарно відпочити на перерві, а на уроках бути більш сконцентрованими.

Реалізація проєкту: учні ліцею проводили демократичні обговорення та аналізували проблеми закладу, провели брейншторм щодо шляхів їх вирішення і написали

проєкт. Шляхів реалізації проєкту було декілька, але команда скористалась саме шкільним громадським бюджетом.

Результат проєкту: завдяки ШГБ учні навчилися об'єднуватись, разом агітувати та йти до перемоги. Цей проєкт профінансовано частково з місцевого бюджету, задля повної реалізації команда шукає інші джерела фінансування, спонсорів, бере участь в різних конкурсах.

“Щоб активізувати молодь необхідно її зацікавити, спростити всі бюрократичні процеси та змусити повірити в успіх”, - вважає Дар'я Заборовець.

НОП – GO!

Новий освітній простір – своїми руками

автор проєкту **Марюхна Назар**,
Великобузівський НВК, Полтавська область.

Цей проєкт є переможцем у шкільному громадському бюджеті Полтавської області та передбачає проєктування та виготовлення еко-виробів (пазли, дерев'яні іграшки і т.д.)

Метою проєкту є:

- розширення можливостей шкільної майстерні
- створення умов для творчого та креативного розвитку дітей
- використання результатів власної роботи
- забезпечення класів НУШ роздатковим матеріалом
- застосування на практиці сучасних методів виробництва та конструювання виробів.

Етапи реалізації проєкту:

- вивчення ринку для закупівлі обладнання;
- замовлення та закупівля обладнання;
- проходження навчання для робіт на обладнанні;
- використання в освітньому просторі;
- виготовлення продукції.

Проєкт ще не реалізований.

"Для успішної реалізації проєкту треба мати власну мрію, класну ідею, знайти одноподумців і підтримку! Давайте мріяти і діяти!"-азначив автор проєкту Назар.

Спортивно-патріотичні змагання **КУБОК ШУХЕВИЧА**

автор проєкту **Жданович Ярослав**,
заступник молодіжного мера Тернополя.

Мета проєкту: активізація взаємодії між активними громадянами, громадськими організаціями та студентськими товариствами шляхом проведення дружніх спортивних змагань.

Реалізація проєкту: проведені громадські обговорення, збір коштів шляхом фандрейзингу, організовано 9 команд, 120 учасників, 12 видів змагань та 2 тижні конкуренції і дружби.

Результат проєкту: дві громадські організації вступили асоційованими членами в молодіжну міську раду Тернополя, провели нетворкінг для більше сотні громадських активістів, більше десятка згадок в ЗМІ про

проєкт та вже заплановані спільні заходи громадських організацій.

“Завдяки Кубку Шухевича нам вдалось за-партнерити різноманітні ГО між собою для подальшої співпраці та успішної реалізації проєктів”,- прокоментував автор Ярослав Жданович.

ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКИМ ПОЛІТВ'ЯЗНЯМ

авторка проєкту **Сивак Софія**,
ГО «Пласт», м. Київ.

У рамках гібридної війни проти України, Росія заарештувала понад 250 українців. Ці українці є політичними в'язнями, але Росія відмовляється визнати їхній статус, а український уряд ігнорує цей факт і не звертає на проблему необхідної уваги. Через це українські в'язні не відчують підтримки з боку своєї країни та мають менші шанси на свободу.

Мета проєкту: об'єднати якомога більше людей для підтримки політичних в'язнів, відстоювання їх свободи та підтримка у судах.

Об'єднавшись з громадськими організаціями, провели масштабну ходу для привернення уваги суспільства, паралельно вели активну кампанію в соцмережах. У одній із

шкіл для 6-11 класів провели захід з метою написання листів підтримки полоненим.

Результат реалізації проєкту: було написано та передано декілька тисяч листів полоненим, марш відвідало близько тисячі людей з усіх куточків України.

“На мою думку, не важливо скільки людині років, як вона вчилася у школі чи скільки заробляє. Якщо вона має чудову ідею, гарний план її реалізації та хоча б кількох однодумців – вона обов'язково досягне мети та зробить свій внесок у розвиток суспільства. Потрібно жити за принципом «не влаштовує – змінюй, а не скаржся на систему», адже кожен може перекидати провину на владу чи суспільство, проте лиш одиниці ладні взяти все у свої руки”, - зазначила Софія Сивак.

Я -АКТИВНИЙ ГРОМАДЯНИН!

авторка проекту **Руднік Галина**,
проектна менеджерка Агенції розвитку громад «Інтонація ЗМІН»,
членкиня Молодіжної ради, Смига

Проблема громади - низький рівень громадської свідомості та активності молоді.

Мета проекту: підвищити рівень громадської свідомості учнівської молоді шляхом організації 5 сесій гри «Світ громад» для 100 учнів 8-11 класів та 12 семінарів для 900 школярів 9-ти закладів освіти Смизької селищної ради на тему «Життя без сміття. Вчись сортувати!».

Реалізація проекту почалась з проведення настільної гри-тренінгу «Світ громад», де молодь граючи вчилась правильно сортувати відходи. На наступному етапі провели семінари для учнівської молоді «Життя без сміття. Вчись сортувати». Насамкінець провели еко-толоку у центральному парку, де молодь, зібравши сміття, одразу його відсортувала.

В результаті проекту ми маємо 100 учнів 8-11 класів, які стали учасниками ігор «Світ громад», отримали навички, які допоможуть їм краще реалізувати себе. Близько 900 школярів закладів освіти Смизької селищної ради стали учасниками семінарів на тему «Життя без сміття. Вчись сортувати!» та навчились правильно сортувати сміття, тепер вони зможуть застосувати свої знання та навички на практиці та поширити свій досвід серед родичів та знайомих.

«Для того, аби виявити лідерів громади, агентів змін, показати їм можливості для розвитку, дати необхідні знання та навички, не потрібно надзвичайних зусиль. Можна просто зібратись душевною компанією у затишному місці та зіграти у настільну гру «Світ громад», -зазначила Галина Руднік.

МОЛОДІЖНИЙ БАНК ІНІЦІАТИВ

авторка проєкту **Калашник Дар'я**,
волонтерка Благодійної організації «Фонд громади Березані»

Молодіжний банк – це благодійна молодіжна програма, унікальний спосіб залучення молоді до прийняття рішень для вирішення проблем місцевої громади. Банк ідей, банк соціально значущих проєктів, банк молодих та ініціативних людей, які готові допомогти іншим людям та місцевій громаді.

Мета проєкту: просвітницька робота з активною молоддю, допомога у пошуку однодумців та шляхів реалізації їх ідей.

Реалізація проєкту: проведення різноманітних заходів, беручи участь в яких, молодь

отримує досвід управління проєктами, прийняття фінансових рішень, роботи в команді, змін місцевого середовища, практичного втілення ідей.

“Особисто для мене Молодіжний Банк Ініціатив – це місце, де збираються нові ідеї активної молоді, утворюється новий світогляд, це місце однодумців та друзів. Через це ми і є Банком – ми збираємо та розподіляємо свою валюту – ідеї. Ти потрібен для суспільства, а суспільство тобі!”- прокоментувала Дар'я Калашник, авторка проєкту.

СТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ДИСКОТЕКИ У КРОЛЕВЦІ

авторка проєкту **Романюк Софія**,
заступниця голови Кролевецької молодіжної ради.

Проблема, з якою ми зустрілися під час проведення соціального опитування серед молоді, - у неї немає місця, де проводити вільний час. Багато учнів розпивають алкогольні напої посеред міста, що на нашу думку є дуже великою проблемою.

Тому в нас виникла ідея створення молодіжної дискотеки в місті Кролевець. Чому саме молодіжної? Лише до 20+, аби молодь від 13 років почувалася комфортно. Адже для дорослих є нічні клуби, які заборонені для дітей.

Етапи реалізації проєкту:

1. Офіційне оформлення молодіжної ради
2. Чергове засідання
3. Проведення соціологічного опитування серед молоді
4. Круглий стіл з представниками мерії та будинку культури

5. Оформлення афіші
6. Інформаційна кампанія через сторінки в ФБ та Інстаграм
7. Офіційний лист меру про запит на дозвіл проведення дискотеки від голови КМГР Бура Мирослава.

"Нас дуже вразили результати проведення дискотек – на кожній було близько 200 людей. Всі були в захваті від атмосфери, драйву та музики!" - зазначила Софія.

"Для успішної роботи молодіжної ради, хочу порадити співпрацювати з локальними ЗМІ, проводити своєчасні зібрання ради, активно вести сторінки у соцмережах та знайти представників в усіх школах міста," - порадила авторка проєкту.

СОКАЛЬ. ПО ТОЙ БІК СЬОГОДЕННЯ

авторка проекту **Сольвар Анастасія**,
капітан команди IMPROVERи, місто Сокаль.

Проблема, яка спонукала до створення проекту- це байдуже ставлення молодих людей до формування та збереження історично-культурної спадщини Сокаля і Сокальщини, низька туристична відвідуваність. Наша команда мріяла про те, щоб більше розповісти про історію нашого міста. Ми звернулись до місцевої ради, де нашу ідею підтримали. Ми знайшли спонсорів, які допомагали реалізовувати проект. Створили онлайн-платформу, розробили ілюстрації, виступали на радіо задля того, щоб більше людей дізнались про проект.

Наразі проект реалізовано і ми маємо стелу, де позначені цікаві і визначні місця нашого

міста, біля кожного місця є QR-код, який надає розширену історичну довідку щодо даної місцевості, також там є відео-ролики, які складаються з двох частин. В першій частині ви побачите визначну будівлю, в другій - ілюстровану легенду про неї, а в третій-аерозйомку даного місця. Також ми поповнили онлайн-путівник "Вікімандри".

"Необхідно створювати та поширювати серед молоді більше різноманітних навчальних програм, на кшталт «Відкривай Україну», котрі будуть націлені на розвиток фінансової грамотності, проєктного менеджменту, комунікації з владою, бізнесом та громадськістю",-зазначила Анастасія.

САМІТ ПРОАКТИВНОЇ МОЛОДІ

авторка проекту **Наконежна Аліна**, волонтерка Центру науки Тернополя, місто Тернопіль.

Даний проєкт успішно реалізується вже третій рік поспіль.

Проблема, яка сприяла створенню даного проєкту, - лише 5% молоді залучено у громадсько-політичне життя. Молодь не знає про переваги громадської активності та боїться реалізувати власні проєкти.

Мета проєкту: активізувати і мотивувати українську молодь з 14 до 28 років, просвітницька діяльність.

Реалізація проєкту:

1. Визначили спікерів та теми лекцій
2. Провели спільну зустріч з командою проєкту та створили чат для обговорення

3. Знайшли партнерів.
4. Розробили дизайн афіші та публікацій.

Результат проєкту: проведення Саміту проактивної молоді в режимі відео-конференції через карантинні обмеження.

“Учасники отримали мотивацію, нові знайомства, активно комунікували з лекторами, які готові до діалогу та підтримки й після саміту, надихнулися! Буйно мрійте, впевнено реалізуйте власні проєкти, дійте, прислухайтеся до аудиторії. Все буде проактивно!”-зазначила авторка проєкту Аліна.

ПОДАРУЙ СВІТЛО!

авторка проекту **Міщук Ірина**,
гімназія №1 ім.М.І.Пирогова, м. Вінниця.

Суть проекту в тому, щоб розробити розважальні, спортивні, інтелектуальні онлайн-завдання для учасників, за які будуть нагороджувати.

Мета проекту: покращення емоційного стану дітей із соціально-вразливих груп населення (багатодітні, малозабезпечені, діти учасників АТО, переселенці, тощо) під час карантину.

Реалізація проекту: Провели набір учнів-волонтерів, сформували творчі групи, розподілили обов'язки. Розробили сценарій онлайн-квесту. Проведення онлайн-квесту та вручення сувенірних подарунків.

Результат проекту:

1. Проведено онлайн-квест для 40 дітей віком 9-12 років із соціально вразливих категорій населення.

2. Вручені нагороди (сувенірні подарунки) для учасників квесту.
3. Розвинено навички боротьби з емоційним вигоранням під час карантину у дітей.
4. Сформовано ініціативну групу, діяльність якої сприятиме регулярному проведенню спортивно-розвиваючих заходів для дітей.

“Для того, щоб молодь була активною, необхідно пояснювати їм, що успішно реалізований проєкт - це нові знайомства, досвід, злагоджена команда, співпраця з громадськими організаціями та перспективи. Не всі це розуміють, тому і не наважуються втілювати свої ідеї в життя!”- зазначила авторка проекту.

ДЕБАТНИЙ КЛУБ

автор проєкту **Тарас Козаченко**, ментор Української академії лідерства, заступник голови робочої групи з розробки молодіжного аспекту Стратегії «Маріуполь 2030». м. Маріуполь.

Маючи проблему пасивності молоді в місті та страху сказати щось не так, через що молоді люди бояться висловлювати свою думку та проявляти ініціативу. Мета проєкту: створити дебатний клуб, щоб дати можливість молоді подискутувати на суспільно важливі теми, які мають значення для життя міста.

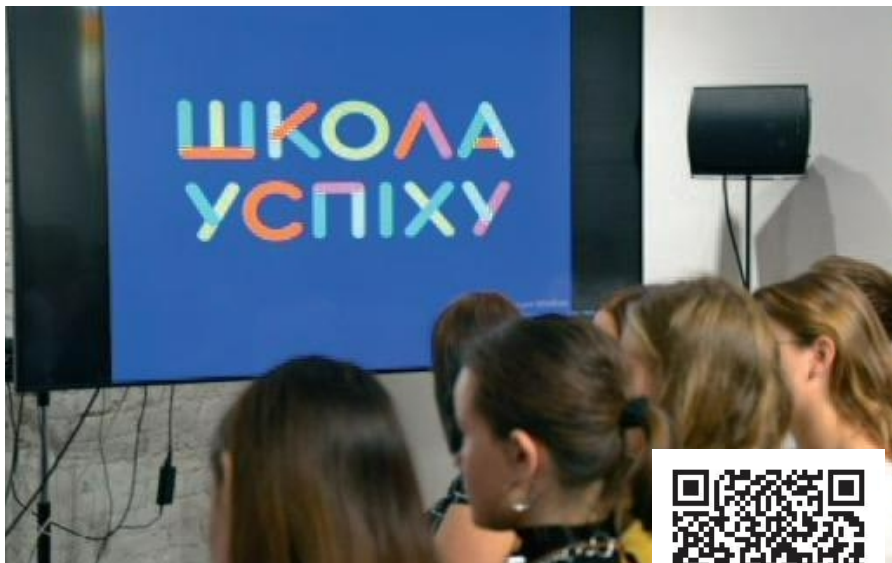
Реалізація проєкту:

- Проведено тренінг по дебатах та ім-провізовані дебати для учасників школи молодіжного активізму «Нетаксамо».
- Проведено курс з дебатів для студентів Маріупольського осередку Української академії лідерства.
- Проведено 7 дебатних раундів серед студентів УАЛ Маріуполь.

- Проведення дебатного турніру серед студентів семи осередків УАЛ та маріупольчан в рамках Кубку УАЛ.

Результат проєкту: Повністю реалізовано, охоплення дебатними активностями 96 учасників.

“Під час реалізації проєкту ми стикнулися з труднощами залучення широкого кола молоді до дебатних активностей у он-лайн-режимі, адже молодим людям складно трансформувати накопичені знання у проєкти. Гасло нашої команди: “Творимо себе -творимо Україну. Кожне завтра розпочинається вже сьогодні”, - розповів Тарас Козаченко.

ЛОКАЛЬНА ШКОЛА УСПІХУ

авторка проєкту **Ковач Ольга**, сш №200, Київ

Мета проєкту: надихнути до самопізнання, пошуку своїх талантів і можливостей, встановлення життєвих цінностей і пріоритетів з метою подолання викликів сьогодення та досягнення цілей.

Проблема: виявлення, усвідомлення та розвиток власних здібностей та навичок "Soft Skills".

Реалізація проєкту:

1. Створення сторінки проєкту в соціальних мережах
2. Brainstorming команди та розбір основних аспектів проєкту
3. Пошук та залучення спікерів
4. Залучення стейкхолдерів, робота з каналами комунікації

5. Залучення спонсорів
6. Відбір учасників
7. Проведення школи успіху.

Результатами проєкту є: участь 42 учасників, за 2 дні виступили 8 спікерів, залучили 7 спонсорів та 14 комунікаційних партнерів, загальний бюджет проєкту-47 тис. грн.

"В ході реалізації для мене була недостатньою підтримка влади та при роботі зі спонсорами виникали проблеми через те, що я - підліток, але ми активно боремось із цими стереотипами. Вважаю, що кожен може допомагати один одному дізнаватись про різні соціальні проєкти, аби розвивати себе та робити свою країну кращою", - зазначила Ольга, авторка проєкту.

ПРОВТИК TALKS - серія розмов із лідерами думок про невдачі на їх шляху

ПРОВТИК "Мистецтво зворотнього зв'язку" з Анною Лозовою

ПРОВТИК

ПРОВТИК

авторка проекту **Завгородня Дарина**, м. Рогатин

Ідея проекту виникла як відповідь на таке явище як страх помилки серед підлітків через викривлене сприйняття його як негативного.

Суть проекту: 10-денний онлайн-курс для підлітків 14-16 років, який має на меті змінити ставлення до помилок: від страху та сорому до прийняття. Кожного дня учасники курсу отримують домашнє завдання (наприклад, переглянути відео TED, фільм, онлайн-лекції, прочитати уривок із книги). Наступного дня вони обговорюють переглянуте/прочитане у малих групах, беруть участь у рефлексіях, відвідують онлайн-лекції, а також виконують практичні завдання.

Реалізація проекту: онлайн-лекції про відповідальність і особисту стійкість, визнання помилок, страх відмови та культуру зворотнього зв'язку. Створена та активно ведеться сторінка проекту в Instagram.

Результат проекту:

- Двічі провели 10-денний курс: ПРОВТИК 1.0 і ПРОВТИК 2.0.
- 65 учасників взяли активну участь у курсі
- 290 переглядів відкритої лекції Анни Лозової "Мистецтво зворотного зв'язку"
- Фандрейзинг подарунків для учасників ПРОВТИК 1.0 на суму 4 000 грн -Провели 3 ефіри ПРОВТИК TALKS, які переглянули близько 300 людей -Провели вхідне та вихідне опитування учасників курсу, які показали значні покращення та впевненість в собі.

"Під час карантину, коли заходи перейшли в онлайн, з'явилось багато питань: варто робити локальні проекти чи все-таки один, але масштабний, саме в громадському секторі", -зазначає Дарина.

ЗНАЙОМТЕСЬ #ЦЕПРОЄКТ

Менеджер проекту **Данило Щоголь**,
випускник Української академії лідерства.
с. Дар`івка, Херсонщина

Знайомтесь #цепроект-це двохмодульна освітня онлайн-програма для підлітків м. Києва, тривалістю 4 місяці. Було проведено дослідження серед учасників шкільного самоврядування на виявлення найзатребуваніших тем, за результатами з'ясували, що молодь взагалі не знає про можливості співпраці з органами місцевого самоврядування, з громадськими організаціями та не вміє писати проекти. Для навчання було відібрано 55 підлітків, було сформовано 11 команд, надано менторську підтримку.

Мета проекту: навчити підлітків писати проекти, надати їм інструмент, завдяки яко-

му проекти втілюються в життя.

Реалізація проекту: проведено 4 заходи по 9 годин з 7 спікерами, випустили 48 учасників, загальне охоплення- 42 тис людей.

Результат проекту: по завершенню 2 модулів учасники прописали 11 проектів, 9 з них вже на етапі реалізації. Отже, підлітки навчилися робити проекти для підлітків.

"Реалізуйте проекти, адже це - неймовірний досвід та практика. Моя основна теза: Молоді потрібна підтримка. Молодь для молоді!"-резюмував Данило.

ПРИДБАННЯ VR-ОКУЛЯРІВ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ, НАПОВНЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ УРОКІВ В ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ №10 ІМ. В.Г. КОРОЛЕНКА ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

авторка проекту **Кабак Дарія**, місто Полтава.

Проект є переможцем у конкурсі Шкільного громадського бюджету.

Мета проекту: надати можливість учням та вчителям використовувати технології віртуальної та доповненої реальності, глибше вивчати предмети, аналізувати наслідки

світових подій, брати участь в археологічних експедиціях, досліджувати навколишній світ та властивості живих організмів. Проект розрахований на 200 учнів з 8 по 11 клас та учасників гуртка.

Завдяки реалізації даного проекту учні можуть збагатити бачення та розуміння навколишнього світу, підвищити мотивацію і успіх в отриманні знань, стимулювати мозкову діяльність.

"Активна молодь формує сучасне та успішне громадянське суспільство, тому їй треба надавати більше можливостей для розвитку", - зазначила авторка проекту.

WORLD CLEANUP DAY

представниця команди проєкту **Півторак Софія**, національна координаторка по зв'язках з громадськістю, NGO "Let's Do It, Ukraine!", м. Київ.

Мета проєкту: Об'єднати заради досягнення спільної мети – порятунку планети від сміття, впроваджувати культуру сортування сміття. Проєкт готується весь рік, а проходить в один день по всій Україні.

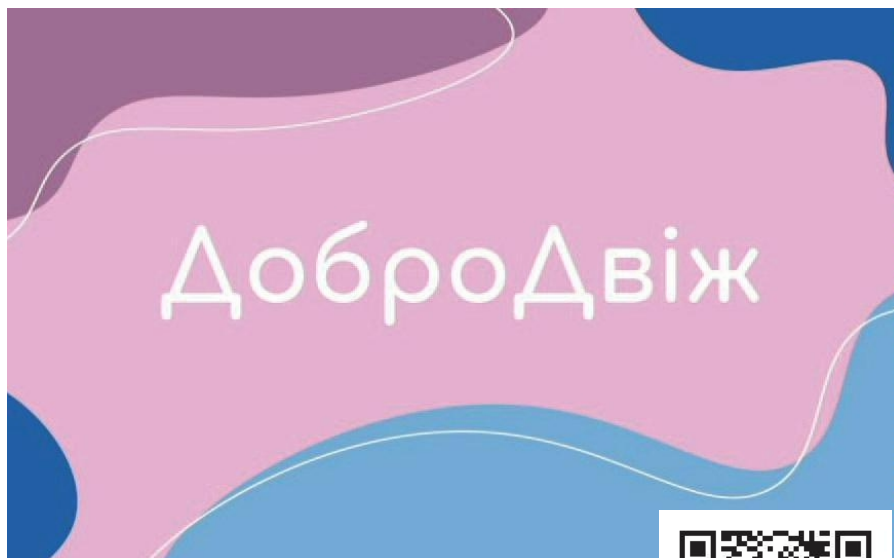
Реалізація Всесвітнього Дня Прибирання має свої особливості: розпочинається з пошуку людей в команду, розробляється план реалізації, здійснюється пошук ресурсів та залучення партнерів і громад, по завершенні - звітність та аналіз зробленої роботи. Залучається абсолютно різна аудиторія: від наймолодших до найстарших.

Результатом проєкту є те, що люди об'єднуються, щоб кардинально змінити погляд на відходи в повсякденному житті. Розпо-

всюджується культура екології, обмін досвідом, утворюється мережа.

"В процесі підготовки до Всесвітнього Дня Прибирання молодь набуває нових знань та навичок, кожен знаходить собі цікаву сферу зайнятості. Не сумує ніхто. Тож, долучайтесь, зробимо Україну чистою разом!" - зазначила Софія.

ДОБРОДВІЖ

авторка проєкту **Христина Осадча**,
випускниця української академії, м. Київ

Серед української молоді відсутня культура волонтерства, тому виникла ідея привчати молодь до благодійності та волонтерства.

Мета проєкту: створення ДоброДвіжу -це онлайн-марафон добра, який включає 35 добрих справ, волонтерські та громадські ініціативи.

Реалізація проєкту: В перший день реєстрації організатори отримали більше 100 заявок на участь. Далі були лекції, нетворкінг та фінальна вечірка. Проєкт реалізовано з 6 по 24 квітня в режимі онлайн.

Результат проєкту: За 19 днів проєкту 260 учасників зробили 1277 добрих справ, загальне медіа охоплення проєкту - більше 50 тис.користувачів. Відбувалось висвітлення

ДоброДвіжу в соціальних мережах, а найактивніші учасники, які зробили найбільше добрих справ, отримували подарунки.

"Для успішної реалізації проєкту необхідна добре продумана комунікаційна стратегія, візуал, що чіпляє, та постійна комунікація в команді й між учасниками", - порадила Христина, авторка проєкту.

ЗНАТИ, ЩОБ ВИЖИТИ! ЗНАТИ, ЩОБ ВРЯТУВАТИ!

автор проєкту Довгій Гліб,
президент школи №3, м. Вінниця.

Головною метою проєкту є забезпечення обладнання для кабінету вивчення основ надання першої домедичної допомоги. Як показує світова практика, саме знання з надання першої долікарської допомоги нерідко рятують життя постраждалого. Із збільшенням чисельності ДТП, природних стихій, непередбачуваних ситуацій, військової загрози, проведення тренінгових семінарів стануть пріоритетними!

Реалізація проєкту: провели голосування для учнів 5-11 класів, здобули перемогу, закупили необхідне обладнання, тренажер Максим та обладнали кабінет для вивчення основ домедичної допомоги.

Проект популяризує вивчення людського організму, його функцій і можливостей для оволодіння навичками надання першої допомоги у критичних ситуаціях.

Результат реалізації: завдяки тренінгам з тренажером, учні знають, як надавати першу домедичну допомогу та зможуть врятувати життя до приїзду швидкої.

“Ми впевнені, що учням потрібно детально розповідати про проєкт. Ми бачимо, що їм це цікаво. Головне зацікавити! Ваше здоров'я у ваших знаннях”, -зазначив Гліб.

Арт-простір учнівського врядування **ACTIVE SCHOOL**

автор проєкту **Чайковський Ілля**,
абітурієнт, випускник КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. №22 ВМР», м. Вінниця.

Ідея створення арт-простору виникла через відсутність крутого і цікавого простору для учнів, де можна збирати клуби, проводити гуртки і засідати Раді Президента, низький рівень активності молоді та підвищення престижності учнівського врядування для відпочинку та реалізації нових ідей та проєктів.

Мета: Створення освітнього арт-простору для розвитку лідерства, роботи учнівського самоврядування, клубів та гуртків, де буде приємна емоційна атмосфера.

Реалізація проєкту: команда подала свій проєкт на шкільний громадський бюджет. Адміністрація школи виділила кілька вільних приміщень, які учні облаштували меблями,

підрядна організація провела ремонт.

Результат проєкту: після завершення всіх робіт із облаштування приміщень для арт-простору, 14 січня відбулось урочисте відкриття, одразу провели перше засідання старостату та багато різних заходів.

“Не бійтесь пропонувати свої ідеї адміністрації, якщо ж вона категорично проти Ваших ідей, то звертайтеся до органів місцевої влади, яка Вам допоможе виправити ситуацію. При розробці кошторисів та планів проєктів варто звертатись до спеціалістів у цій справі, які Вам точно допоможуть. І найголовніше-плануйте з дедлайнами та прайвною командою”, -порадив Ілля.

COMFORT FOR EVERYONE

авторка **Колісник Мирослава**,
місто Вінниця

Проект реалізовуватиметься спільно з комунальним закладом Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №22 Вінницької міської ради.

Проект наразі ще не реалізовано, метою його є створити креативний вільний простір під відкритим небом, чим сприяти розвитку творчих здібностей учнів шляхом залучення їх до позакласної роботи та наповнити шкільне життя заходами на свіжому повітрі.

Даний проект розрахований на всіх учасників шкільного життя ЗОШ №22.

Для реалізації проекту необхідно укріпити схил біля школи, побудувати сходи, встано-

вити трибуни, світловий стікер «I ♥ 22» та мобільну сцену. На даній локації буде змога проводити шкільні свята, театралізовані постановки та просто уроки на свіжому повітрі.

“Проект, написаний нашою командою, не пройшов далі міського конкурсу, але він дав можливість потрапити на молодіжний online meetup “Від мрії до дій” та познайомитись з талановитими та креативними людьми. Не бійтесь звертатись за допомогою, завжди знайдуться ті, хто вам допоможе”, - прокоментувала авторка проекту Мирослава Колісник.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КЛАС - ШАНС ДЛЯ КОЖНОГО МЕШКАНЦЯ ЗІНЬКОВА

авторка проекту **Даценко Єлизавета**. м. Зіньков, Хмельницької області

Вивчення англійської мови за застарілими підручниками та типовою шкільною програмою, яка відстає від потреб часу, не викликає захоплення і бажання у школярів. Відтоді, як українці обрали для себе чіткий курс входження до ЄС, потреба у володінні англійською мовою значно зросла.

Мета проекту: облаштування типової американської класної кімнати для вивчення англійської мови.

Очікувані результати проекту: встановлення проектора, мультимедійної дошки,

придбання американських настільних ігор, організація справжнього американського класу. Стіни прикрасити постерами та мотиваційними написами. Проект створений для учнів даного ліцею та жителів міста.

"Зростання інтересу до вивчення англійської мови і популяризація вільного спілкування як серед учнів ліцею, так і серед різних верств населення містечка стане реальністю після реалізації нашого проекту", - зазначила лідерка проекту Єлизавета.

СТВОРЕННЯ «ЗЕЛЕНОГО КЛАСУ» на території Гадяцького ліцею I-III ступенів № 4 ім. Лесі Українки Гадяцької міської ради Полтавської області

лідерка проєкту **Ставська Ксенія**. м. Гадяч, Полтавської області

На шкільному подвір'ї планується створити клас на свіжому повітрі для активізації освітнього процесу, виховання нового ціннісного ставлення до природи, розвитку світоглядної свідомості людини, формування активної життєвої позиції ліцеїстів.

Учні зможуть вивчати природознавство та біологію, вчитися бережливого ставлення до природи.

Проєкт розрахований на ліцеїстів та педагогічний колектив, учнів, які відпочивають у

пришкільному таборі «Черемушки», учнів, які відпочивають у англомовному таборі «Ерудит», громаду району «Черемушки» м. Гадяча.

Очікувані результати проєкту:

1. Активне впровадження здоров'язбе-режувальних технологій, формування здорового способу життя, активної життєвої позиції не лише ліцеїстів, а учнів освітніх закладів міста, громади району «Черемушок».
2. Активізація науково-дослідницької діяльності ліцею

Створення шкільного радіовузла як інформаційного центру школи ГОЛОС ЛІЦЕЮ

лідерка проєкту **Сокур Дарина**, м. Пирятин.

Динамічне шкільне життя пирятинського ліцею, активна життєва позиція учнів, які бажають бути в курсі останніх шкільних новин, гостра необхідність знати про всі успіхи однокласників та розповісти про свої досягнення ставлять перед фактом необхідності створення шкільного радіовузла. Мета проєкту: створити в опорному закладі освіти, який функціонує на території Пирятинської міської об'єднаної територіальної громади, середовище для швидкого розповсюдження інформації, удосконалити та підвищити рівень обізнаності учнів, активізувати рівень громадської позиції школярів-ліцеїстів.

Проєкт розрахований на учнів ліцею, педагогічний колектив опорного закладу освіти, батьківську громаду, представників місцевих органів влади, в тому числі депутатів місцевих рівнів; представників місцевих та регіональних ЗМІ.

Очікувані результати:

1. Вирішення інформаційних проблем, об'єднання шкільної спільноти.
2. Розвиток учнівського самоврядування через цілеспрямовану, системну роботу шкільного радіо.
3. Розширення кругозору учнів, розвиток особистості, здатної до самоактивації, самоствердження та самореалізації в постійно мінливих соціокультурних умовах, профілактика здорового способу життя.
4. Розвиток дикторських, організаторських і творчих здібностей та музичного смаку учнів, креативного мислення і мовної культури.
5. Створення системи співробітництва, підтримка в проведенні спортивних змагань та громадських заходів.
6. Підготовка учнів до вибору професії.

Проєкт зараз на стадії реалізації.

ШАХОВИЙ БЛІЦ ДЛЯ МОЛОДІ на подвір'ї опорного закладу «Решетилівський ліцей імені І.Л. Олійника Решетилівської міської ради»

лідер проєкту **Дядюнов Микита**. м. Решетилівка

Через відсутність локацій для змістовного відпочинку учнів опорного закладу «Решетилівський ліцей імені І.Л. Олійника Решетилівської міської ради» виникла ідея: створити зону відпочинку з ігровими елементами (садові шахи) за межами приміщення опорного закладу під відкритим небом. Проєкт розроблений для учнів опорного закладу «Решетилівський ліцей імені І.Л. Олійника Решетилівської міської ради». А саме, 719 учнів будуть мати змогу відпочити на перервах між уроками та після них на подвір'ї, грати як індивідуально 1:1, так і командами.

Результати проєкту:

- підвищення згуртованості учнів ліцею та їхнього командного духу;

- покращення умов дозвілля молоді;
- покращення логічних і когнітивних здібностей учнів;
- покращення естетичного стану частини подвір'я ліцею.
- зменшення випадків булінгу;
- збільшення кількості переможців олімпіад зі шкільних предметів/спорту.

“Ідея створення даного проєкту виникла через відсутність умов проведення дозвілля молоді. Ми довго думали, як можна прикрасити шкільне подвір'я з користю. Саме садові шахи вирішили декілька проблем одразу”, - зазначив Микита, автор проєкту.

ПРИНЦИПИ КОМАНДОУТВОРЕННЯ

КОМАНДА - Люди, яких об'єднує одна мета, вони мають чітко визначені РОЛІ й ПРАВИЛА взаємодії та здійснюють ефективну КОМУНІКАЦІЮ на засадах ДОВІРИ й ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Принципи:

1. Наявність спільної мети. Узгодженість особистих цілей з цілями команди
2. Команда йде до кінцевого результату, дотримуючись певних правил. Ці прави-

ла стосуються того, яким чином, на яких засадах вони співпрацюють. Ці правила визначаються на командному рівні, й усі мають із ними погодитися.

3. Разом з правилами у кожного члена команди закріплена роль. Зміна ролей можлива, але не має шкодити проекту.
4. Відповідальність – гарантія успіху команди.
5. Без довіри немає команди
6. Комунікація в команді важлива.

Управління командою:

Організаційне планування

- Охарактеризувати проект та його унікальність, цінність
- Проаналізувати відповідність цілей проекту загальним цілям організації
- Визначити вплив характеристик обраного проекту на вимоги до професійної діяльності членів команди цього проекту.
- Визначити для виконання кожної функції команди найбільш важливі ролі в команді проекту
- Визначити вимоги до членів команди
- Визначити наявні обмеження

Комплектування команди

- Визначення претендентів та відбір у команду
- Узгодження цілей, розподіл обов'язків та відповідальностей
- Сумісність

Результат: список членів команди

Робота з командою

- team skills (Формування і розвиток навичок командної роботи)
- team spirit (Формування командного духу)
- team building (Формування команди)

team skills

- Гармонізація спільної мети з персональними цілями;
- Прийняття відповідальності за результат команди;
- Ситуаційне лідерство (лідерство під завдання) і гнучке зміна стилю відповідно до особливостей завдання;
- Конструктивну взаємодію і самоврядування;
- Прийняття єдиного командного рішення і його узгодження з членами команди

team spirit

- Посилення почуття згуртованості, формування стійкого почуття "Ми";
- Розвиток довіри між співробітниками, розуміння і прийняття індивідуальних особливостей один одного;
- Створення мотивація на спільну діяльність;
- Створення досвіду високоєфективних спільних дій;
- Підвищення неформального авторитету керівників;
- Розвиток лояльності учасників програми по відношенню до організації.

team building

- Ефективне використання сильних сторін складу команди;
- Розподіл ролей в команді для оптимального досягнення результату;
- Формування нової структури при злитті, поглинанні, реструктуризації підприємства;
- Створення робочої обстановки при формуванні проектних команд;
- Налаштування горизонтальних зв'язків усередині колективу, регіональних підрозділів.

ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТІВ

Проект має бути:

- **ясним і чітким** — містити точні описи видатків, на які потрібне фінансування, та опис робіт, що будуть виконуватися;
- **достовірним** — містити фактичні матеріали: таблиці, якщо потрібно, схеми та інші матеріали (може виникнути необхідність у попередньому дослідженні, щоб оцінити потреби, а також можливе ставлення людей до того, що пропонує ваша організація);
- **важливим** — як для вас, так і для розв'язання тієї проблеми, на яку даний проект спрямований. Довгостроковий ефект від проекту може бути додатковим привабливим чинником;
- **ефективним** — результат проекту має приносити суттєву суспільну користь;
- **реалістичним** — пропонувана робота має бути здійсненою. Необхідно оцінити наявні (або очікувані) ресурси, а також те, наскільки запланована діяльність їм відповідає;
- **економічним** — мати високий результат при малих витратах;
- **актуальним** — по можливості сприяти вирішенню нагальних соціальних проблем сьогодення;
- відповідати **інтересам** місцевої громади.

Ваш проект потрібно розглядати із двох точок зору: поперше, проект має бути зрозумілим для зовнішнього сприйняття експертами, які повинні оцінити його за цілою низкою показників, що традиційно використовуються для цього фахівцями-оцінювачами. Основними показниками при оцінці проектних заявок звичайно є:

- актуальність проблеми;
- зрозумілість і логічність викладу;
- реалістичність, доцільність і раціональність запропонованого рішення;
- обґрунтованість і економічність запропонованих видатків;
- досяжність, соціальна значимість, стабільність очікуваних результатів та ін.

З іншого боку, проект має сприяти розв'язанню конкретної соціальної проблеми.

Чітко поставлена проблема може бути визначена за допомогою таких основних аспектів або характеристик:

- **Сутність або зміст** - слід визначити, із чим існуюча ситуація порівнюється та на якій підставі, описати різні симптоми проблеми.
- **Організаційна або географічна локалізація** - де була виявлена про-

блемна ситуація? Наскільки вона поширена?

- **Тимчасова перспектива** - як довго існує проблема? З якою періодичністю з'являється, в які строки або періоди? Які тенденції її розвитку?
- **Абсолютна і відносна величина** - наскільки серйозною і важливою є проблема в абсолютних величинах? Якої кількості людей вона стосується? Як і на що вона впливає? Наскільки і для кого вона важлива? Хто і що отримує від її вирішення?

- **Наслідки** - особливо слід наголосити увагу на можливі негативні наслідки бездіяльності, тобто, до чого може призвести нерозв'язання даної проблеми?
- **Спроби вирішення проблеми** - ким вже приймалися спроби вирішити дану проблему? Що було зроблено? Які результати отримано?

Джерела: Керівництво з питань проектного менеджменту pmbok <http://zrda.org/>

Алгоритм кроків підготовки проекту:

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ПРО УЧАСТЬ МОЛОДІ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

- Європейської конвенції з прав людини, стандартів та принципів Ради Європи
https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf
- Переглянутої Європейської хартії участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні
http://humanrightsinukraine.org.ua/wp-content/uploads/2015/10/eu_charter_ukr.pdf
- Переглянутої Європейської хартії про участь молоді в місцевому та регіональному житті
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168071b58f>
- Міжнародних стандартів та кращих практик залучення дітей та молоді до 18 років до механізмів громадянської участі та прийняття громадських рішень
<https://bit.ly/38fc2OG>
- Інструментарію Ради Європи для впровадження шкільного громадського бюджету в громадах України
<https://bit.ly/2L4CBLZ>
- Норм Конвенції ООН про права дитини
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
- Рекомендації Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя»
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text
- Норм Бюджетного кодексу України;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
- Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- Державних стандарті загальної середньої освіти;
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
- Реформи «Нова українська школа»
<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Про нас

Ми – проєкт Ради Європи, який допомагає створити в Україні умови для зміцнення громадської участі та ширшого залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому і національному рівнях. У нашій роботі ми керуємося стандартами Ради Європи і кращими міжнародними практиками.

Наші цілі:

- вдосконалення нормативно-правового регулювання на національному та місцевому рівнях для забезпечення ефективної громадської участі й розвитку громадянського суспільства в Україні відповідно до стандартів Ради Європи та кращих практик;
- сприяння ефективному та широкому застосуванню інструментів громадської участі на місцевому та національному рівнях;
- сприяння побудові діалогу між НУО, громадянами та місцевою владою у процесі прийняття сталих рішень;
- зміцнення спроможності НУО з адвокації змін та взаємодії з органами влади у процесі прийняття рішень;
- допомога у пошуку та запровадженні інноваційних інструментів громадської участі;
- розбудова регіональної взаємодії НУО задля обміну кращими практиками.

Дізнатися більше:

Відділ з питань виборів та громадянського суспільства

Департамент демократичного врядування
Генеральний директорат з питань демократії

Рада Європи

Проєкт «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні»

Володимир Кебало,
керівник проєкту
Volodymyr.KEBALO@coe.int

Дарина Соколова,
асистентка проєкту
Daryna.SOKOLOVA@coe.int

Катерина Березовська, асистентка проєкту
Kateryna.BEREZOVSKA@coe.int

Проєкт Ради Європи

Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE